

SAOPŠTENJE 85/2024

Datum objave:
 21.6.2024.

Komparativni nivoi cijena u 2023. godini

Prema konačnim podacima EUROSTAT-a, u okviru projekta pariteta kupovne moći, nivo cijena potrošnih dobara i usluga u Crnoj Gori u 2023. godini iznosio je 64% prosjeka EU-27.

Nivoi cijena za potrošna dobra i usluge značajno su varirali među zemljama članicama Evropske unije u 2023. godini. Danska bilježi najveći nivo cijena (143% prosjeka EU-27), zatim slijede Irska (142%), Luksemburg (135%), Finska (125%) i Holandija (118%), dok su najniži nivoi cijena zabilježeni u Mađarskoj (76%), Poljskoj (66%), Rumuniji i Bugarskoj (60%).

Od zemalja iz regiona, Hrvatska bilježi najveći nivo cijena potrošnih dobara i usluga koji iznosi 76% prosjeka EU-27, dok Srbija i Albanija bilježe nivo cijena od 68% i 66% prosjeka EU-27. Nivo cijena potrošnih dobara i usluga u Bosni i Hercegovini iznosi 58% evropskog prosjeka, dok u Sjevernoj Makedoniji iznosi 52% evropskog prosjeka.

Grafik 1. Indeksi nivoa cijena među evropskim zemljama za izdatke za finalnu potrošnju domaćinstava u 2023. godini (EU-27=100)

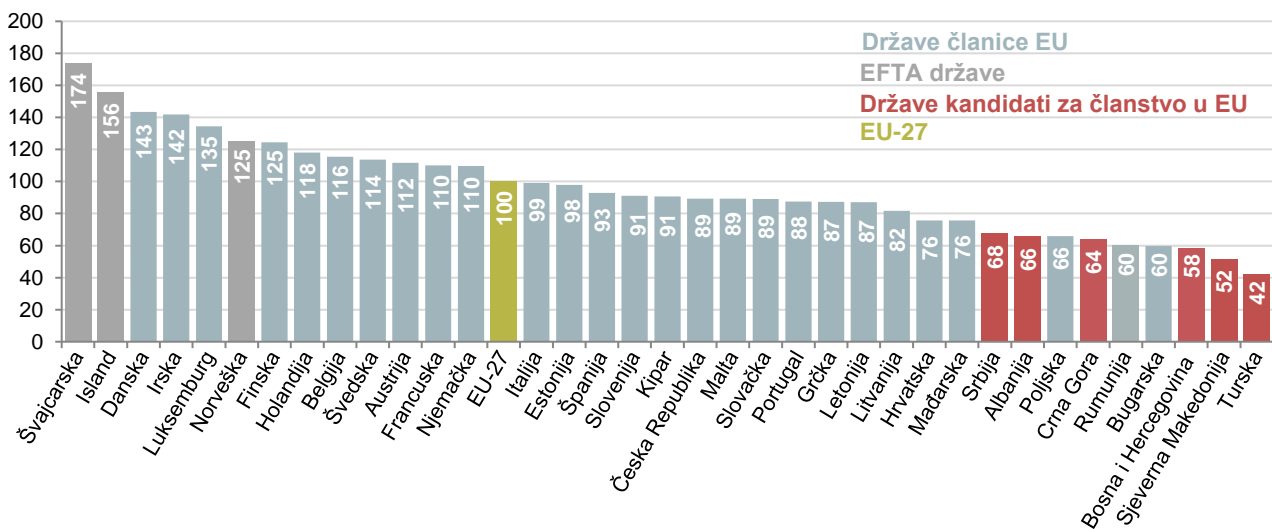

Tabela 1. Komparativni indeksi nivoa cijena za potrošna dobra i usluge, 2023. godina (EU-27 =100)

Država	Ukupno	Hrana i bezalkoholna pića	Alkoholna pića i duvan	Odjeća	Motorna vozila	Audio-vizuelna, fotografska i oprema za obradu podataka	Restorani i hoteli
EU-27¹	100	100	100	100	100	100	100
Države članice EU							
Belgija	116	106	120	101	106	99	126
Bugarska	60	88	66	82	94	97	52
Češka Republika	89	99	99	126	96	112	74
Danska	143	116	133	131	129	105	152
Njemačka	110	106	99	99	100	97	111
Estonija	98	109	102	118	95	96	98
Irska	142	113	211	96	112	107	128
Grčka	87	106	98	99	93	107	85
Španija	93	98	90	81	97	96	83
Francuska	110	107	132	104	101	113	113
Hrvatska	76	102	90	100	98	108	91
Italija	99	102	91	104	100	92	107
Kipar	91	104	90	93	93	104	89
Letonija	87	107	99	104	94	103	90
Litvanija	82	101	95	102	93	100	82
Luksemburg	135	119	94	107	95	101	124
Mađarska	76	101	86	88	102	102	72
Malta	89	116	100	102	101	108	90
Holandija	118	97	115	107	114	109	123
Austrija	112	106	88	103	105	97	108
Poljska	66	78	77	96	91	96	84
Portugalija	88	102	96	98	105	101	74
Rumunija	60	74	85	89	94	100	65
Slovenija	91	101	87	98	93	103	90
Slovačka	89	107	87	103	90	101	90
Finska	125	110	170	113	106	111	129
Švedska	114	105	118	112	95	107	117
Države članice EFTA							
Island	156	136	217	134	120	135	167
Norveška	125	126	205	107	99	104	143
Švajcarska	174	158	135	144	112	103	172
Države kandidati za članstvo u EU							
Crna Gora	64	87	72	99	92	106	63
Bosna i Hercegovina	58	85	65	84	92	113	58
Sjeverna Makedonija	52	68	52	78	89	117	47
Albanija	66	91	79	102	100	133	49
Srbija	68	96	73	102	93	124	67
Turska	42	64	55	30	143	69	57

Izvor: EUROSTAT

¹ Od 1. februara 2020. godine Evropsku uniju (EU) čine 27 zemalja članica

Tabela 1. prikazuje indekse nivoa cijena za 6 važnih grupa proizvoda i usluga: “Hrana i bezalkoholna pića”, “Alkoholna pića i duvan”, “Odjeća”, “Motorna vozila”, “Audio vizuelna oprema i oprema za obradu podataka” i “Restorani i hoteli”.

Od svih zemalja učesnica ovog projekta Švajcarska je najskuplja zemlja za tri navedene grupe proizvoda i usluga: “Hrana i bezalkoholna pića”, “Odjeća” i “Restorani i hoteli”. Proizvodi i usluge u grupi “Audio vizuelna oprema i oprema za obradu podataka” i “Alkoholna pića i duvan” su najskuplji na Islandu. Prema navedenom istraživanju motorna vozila su najskuplja u Turskoj.

Turska ima najniži indeks nivoa cijena za proizvode i usluge u grupama: “Hrana i bezalkoholna pića”, “Odjeća” i “Audio vizuelna oprema i oprema za obradu podataka”. Proizvodi i usluge u grupi “Alkoholna pića i duvan”, “Motorna vozila” i “Restorani i hoteli” prema navedenom istraživanju su najjeftiniji u Makedoniji.

Za grupu “Odjeća”, Crna Gora bilježi indeks nivoa cijena (99) što je ispod nivoa prosjeka Evropske Unije, u Srbiji je indeks viši i iznosi (102), dok je taj indeks znatno niži u Sjevernoj Makedoniji (78), Turskoj (30) kao i u pojedinim članicama EU, Mađarska (88), Bugarskoj (82) i Španija (81).

Proizvodi u grupi “Hrana i bezalkoholna pića” su u Crnoj Gori sa 87 odsto prosjeka Evropske unije, skuplji nego u Bosni i Hercegovini (85%), Sjevernoj Makedoniji (68%), dok su jeftiniji u odnosu na Hrvatsku u kojoj nivoi cijena za navedenu grupu proizvoda iznose (102%), Srbiju (96%) i Albaniju (91%) prosjeka EU-27.

Posmatrajući Crnu Goru, indeks nivoa cijena za grupu proizvoda “Audio vizuelna oprema i oprema za obradu podataka” je (106) i iznad je prosjeka EU-27, dok za “Motorna vozila” indeks nivoa cijena je (92).

Najniži nivoi cijena za grupu “Restorani i hoteli” u regionu su zabilježeni u Sjevernoj Makedoniji i Albaniji, sa (47%) odnosno (49%) prosjeka Evropske unije, dok za Crnu Goru ovaj nivo cijena iznosi (63%) u poređenju sa EU-27=100.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Podaci u ovom saopštenju obračunati su od strane EUROSTAT-a i OECD-a kao rezultat istraživanja koje ove dvije institucije sprovode u saradnji sa nacionalnim statističkim institucijama u okviru projekta Pariteta kupovne moći (PKM). Ukupno se sprovodi 6 istraživanja pri čemu se svako istraživanje odnosi na određenu grupu proizvoda i usluga. Kompletan ciklus istraživanja traje tri godine, a godišnje se sprovedu dva istraživanja. Indeksi nivoa cijena prikazani u ovom saopštenju se zasnivaju na prosječnim godišnjim cijenama, koje se prikupljaju za oko 2000 uporedivih proizvoda i usluga, omogućavajući zemljama da prikupe cijene za dovoljan broj reprezentativnih proizvoda.

Metodološki priručnik o Paritetu kupovne moći dostupan je na EUROSTAT-ovom sajtu:

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-RA-12-023>

Pariteti kupovne moći u svom najjednostavnijem obliku predstavljaju cjenovne odnose, kojima se pokazuje odnos cijena izraženih u nacionalnim valutama istih dobara i usluga u različitim zemljama.

Na primjer, ako je cijena hamburgera u Švedskoj 28,60 švedskih kruna, a u Italiji 2,76 eura, PKM za hamburger između Švedske i Italije iznosi 28,60 kruna prema 2,76 eura ili 10,36 kruna za jedan euro. Drugim riječima, za svaki euro potrošen na hamburger u Italiji, potrebno je potrošiti 10,36 kruna u Švedskoj za hamburger istog kvaliteta i količine.

Paritet kupovne moći je sredstvo za prevođenje nacionalnih valuta u zajedničku valutu koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa prosjekom EU, a ukoliko je indeks nivoa cijena manji od 100, zemlja se smatra relativno jeftinijom u poređenju sa prosjekom EU.

Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Paritet kupovne moći](#)